

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.275/2012/4. szám

A Debreceni Ítéltábla Fülöpné dr. Karácsony Ibolya ügyvéd ügyintézője mellett a Sarka & Hauser & Karácsony Társas Ügyvédi Iroda (cím) és Dr. Marjai Zsolt ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek - dr. Halász Magdolna ügyvéd (cím) által képviselt I.rendű alperes neve (cím) I. rendű, a **II.r. alperes neve** (cím) II. rendű és III.rendű alperes neve (cím) III. rendű alperesek ellen kártérítés iránt indított perében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 3.P.21.167/2008/108. sorszámú ítélete ellen a felperes által 114., az alperesek által 115. sorszám alatt benyújtott fellebbezések folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy a meg nem fizetett illetéket és az állam által előlegezett szakértői díjat az I. és a II. rendű alperes egyetemlegesen köteles megfizetni, e címen a III. rendű alperes marasztalását mellőzi.

Kötelezi az alpereseket, hogy egyetemlegesen 15 nap alatt fizessenek a felperesnek 56 300 (Ötvenhatezer-háromszáz) forint általános forgalmi adót tartalmazó 264 700 (Kettőszázhatvannégyezer-hétszáz) forint fellebbezési költséget.

Az államnak külön felhívásra a felperes 323 904 (Háromszázhuszonháromezer-kilencszáznegy) forint, az I. és a II. rendű alperes egyetemlegesen 990 019 (Kilencszázkilencvenezer-tizenkilenc) forint fellebbezési illeték megfizetésére köteles.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes megbízottként az I. rendű alperes megbízóval 1996. szeptember 11-én szolgáltatási szerződést kötött 1996. szeptember 9. és 2006. szeptember 9. között intenzív vadnevelési tevékenység végzésére az I. rendű alperes által vadgazdálkodási haszonbérbe vett területen. A felperes e célból vadaskertet létesít, azt betelepíti és üzemelteti saját költségére és felelősségére. A megállapodás 8. pontja szerint az I. rendű alperes az általa szervezett vadászaton elejteni kívánt vadat a felperestől megvásárolja. A nettó ár az I.

rendű alperes által a piacon realizált (lelövési díj+trófea érték+lőtt vad) jutalékokkal csökkentett nettó árbevétel 90 %-át nem haladhatja meg.

A III. rendű alperes 2001. december 21-én **P. I.-ra** átruházta a felperes társaságban lévő 1 350 000 forint üzletrészét. A felperes 2001. december 21-én a vadállományából 120 vaddisznót (5 vadkan, 25 koca, 50 süldő, 40 malac) eladott a II. rendű alperes részére. Az adásvételi szerződés 3. pontjában azt is rögzítették, hogy az értékesített állományon felüli vadmennyiséget, a muflon-állományt is beleértve, egymás között 50-50 %-ban megosztották.

A felperes 2002. február 21-én a II. rendű alpereshez címzett írásbeli nyilatkozatban átengedte a **ny. ..29, ..31/1** és a **..39** helyrajzi számú területeken a vadtenyésztési jogokat. A II. rendű alperest a felperes korábbi tagja, a III. rendű alperes alapította, a nyilatkozatban megjelölt földterületek a III. rendű alperes tulajdonában állnak.

Erre tekintettel a felperes és az I. rendű alperes a szolgáltatási szerződésüket nem módosították, mert azzal az I. rendű alperes vadászati jogosultsága a vadaskert területének 200 hektár alá csökkenése miatt megszűnt volna.

A felperes az önálló vadaskerti gazdálkodáshoz szükséges feltételek a II. rendű alperes által vállalt megteremtése hiányában a II. rendű alpereshez címzett nyilatkozatát 2004. november 3-án visszavonta.

Az alperesek 2003. január 23-át követően a vadaskert területét lezárták, a felperest a vadászatból kizárták. Az I. rendű alperes 2005. január 26-án a felperessel kötött szolgáltatási szerződést azonnali hatállyal felmondta.

A Mátészalkai Városi Bíróság - a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 3.Pf.21.696/2006/6. sorszámú ítéletében helybenhagyott - 6.P.20.197/2005/44. sorszámú ítéletében megállapította, hogy a **ny. ..27** helyrajzi számtól a **..41** helyrajzi szám alatti ingatlanig határolt vadaskert használata a felperest illeti. Kötelezte az alpereseket, hogy a jövőben birtokháborító magatartásukkal hagyjanak fel, a felperest birtoklásában ne zavarják. Megállapította, hogy az I. rendű alperest 2003. január 25. napjától a szerződés 8. pontjában foglaltak alapján számadási kötelezettség terheli a felperessel szemben.

A Mátészalkai Városi Bíróság - a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 1.Gf.15-07-040062/8. sorszámú ítéletével helybenhagyott - 3.P.20.253/2007/3. sorszámú ítéletében megállapította, hogy az I. rendű alperes részéről a felperessel kötött szolgáltatási szerződés felmondása érvénytelen.

A felperes módosított keresetében az alpereseket egyetemlegesen kérte kötelezni 20 259 236 forint kára és kamatai megfizetésére. Indokai szerint kárát az alperesek a részben tulajdonát képező vadkanok értékesítésével és a muflon-állomány hasznosításával okozták, 2003. január 25-től az árbevétel náluk realizálódott. További kárát azzal okozati összefüggésben állította, hogy az I. rendű alperessel kötött szolgáltatási szerződés alapján saját költségén megvalósította a vadaskerti beruházást. Annak megtérülése akkor lett volna biztosított, ha a szerződésben foglaltak szerint tudja a tevékenységét folytatni, ettől azonban 2000. január 23-tól jogellenesen el volt zárva. Az összecszerűséget az igazságügyi szakértők véleményére alapította, 10 275 236 forint a vadkanok értékesítésével, 4 200 000 forint a muflon-állomány hasznosításával okozott kár, a kerítés és a vadgazdálkodási

berendezések értékét 5 784 000 forintban jelölte meg. A jogerős ítéletre hivatkozással a birtokháborító alperesek közös károkozását állította, követelését a Ptk. 339. §-ának (1) és a 344. §-ának (1) bekezdésére alapította. Az I. és a II. rendű alperes szerződésszegése miatt hivatkozott a Ptk. 318. §-ának (1) bekezdésére is. Érvei szerint az I. rendű alperes a vadaskertben a vadászati jogosultságát a szerződésük alapján, annak 8. pontjában foglaltak szerint gyakorolhatta.

Az alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Védekezésük szerint a nagykertben lévő vadállomány a II. rendű alperes, míg a kiskertben lévő vadállomány a felperes tulajdonába és birtokába került, ennek megfelelően történt a levadászott vadak ellenértékének a megfizetése. A muflon-állomány az I. rendű alperes tulajdona. A II. rendű alperes birtokláshoz való joga kiterjedt a tulajdonát képező földterületekre és a felperessel kötött megállapodás alapján a nagykertre. A II. rendű alperes 2001. december 21-én a nagykertet körülvevő kerítés drótfonatát megvásárolta, a kerítés oszlopokat saját költségén kicserélte. Az alperesek védekezése szerint bár van jogellenes magatartás, de azzal közvetlen ok-okozati összefüggésben a felperest nem érte kár.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében egyetemlegesen kötelezte az alpereseket 12 375 236 forint és kamatai, valamint bruttó 1 133 376 forint perköltség megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az alpereseket együttesen kötelezte külön felhívásra 742 510 forint illeték és 218 894 forint állam által előlegezett szakértői díj megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság az ítélezésének alapjául szolgáló tényállást a felperes és az I. rendű alperes szolgáltatási szerződése, a felperes II. rendű alperessel 2001. december 21-én kötött szerződése, a birtokvitában és az I. rendű alperes felmondásának jogellenessége tárgyában hozott jogerős ítéletek, a felperes feljelentése, majd a pótmagánvád alapján indult és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 2.Bf.824/2007/3. sorszámú ítéletével III. rendű alperes felmentésével befejezett büntető eljárás iratai, valamint az elsőfokú eljárásban lefolytatott szakértői bizonyítás alapján állapította meg. Az ítéletének indokolása során rögzítette, hogy a szolgáltatási szerződés tartamára a közös tulajdonban maradt vadállomány összetétele és értéke az I. rendű alperes állami adatszolgáltatása és vadászattal kapcsolatos elszámolása alapján volt megállapítható. Erre vonatkozóan elfogadta a perben kirendelt vadgazdálkodási és könyvszakértők szóban és írásban többször kiegészített szakértői véleményét. A perszakértők által alkalmazott módszerrel az elszámolást megközelítő pontossággal megejethetőnek tartotta. A marasztalás összecszerűsége körében is a szakértői bizonyításra utalt. Az alperesek által peren kívül beszerzett szakértői véleményt azzal az indokkal nem tartotta alkalmasnak a perszakértői bizonyítás aggályossá tételére, hogy a szakértőnek nincs jogosultsága vadgazdálkodási szakterületen véleményadásra. Az elsőfokú bíróság rámutatott arra is, hogy a felperes által a II. rendű alperes részére a vadállomány részbeni értékesítését követően a vadak egyedi azonosító jellel nem voltak ellátva, ezért kártérítés alapjául szolgáló megállapításokat csak az eredeti szerződés szerinti elszámolásra lehetett alapítani. Kiemelte azt is, hogy a jogerős ítélet ellenére a felperessel szembeni számadási kötelezettségüknek az alperesek nem tettek eleget. Az alperesek többes károkozására tekintettel, utalással a Ptk. 344. §-ára, közöttük a kártérítés megosztására nem látott lehetőséget. Az elsőfokú bíróság az indokai között utalt arra is, hogy az alperesek a gazdálkodásuk során keletkezett irataikat

vállalásuk ellenére nem bocsátották a szakértő rendelkezésére. Az I. és a III. rendű alperesek kárfelelősségét a Ptk. 318. §-a alkalmazásával szerződésszegésük, elszámolási kötelezettség megtagadása és a közös tulajdon egyoldalú elidegenítése alapján találta megállapíthatónak. A II. rendű alperes helytállási kötelezettségét pedig a III. rendű alperes jogellenes magatartására tekintettel mondta ki. A felperes vadgazdálkodási berendezésekre vonatkozó követelését elutasította.

Megállapította, hogy az a közös gazdálkodás részeként jött létre, de a szakvélemény szerint részben amortizálódott, részben áttelepíthető, továbbá ennek sorsáról szerződésükben nem rendelkeztek. Az ingóságok ellenértékének megfizetésére kötelezés a felperes részéről az együttműködési kötelezettséggel való visszaélés lenne.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes és az alperesek egyaránt fellebbezést terjesztettek elő.

A felperes fellebbezési kérelme az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatására, a marasztalási összeg 16 424 036 forintra történő felemelésére irányult. Azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem kötelezte az alpereseket a vadgazdálkodási berendezések és kerítés meg nem térült költségeiként felmerült 4 048 800 forint kára megfizetésére. Tévesen rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy az a közös gazdálkodás során jött létre. A vadaskerti beruházásokat a szolgáltatási szerződésben kikötöttek szerint saját költségén valósította meg abban bízva, hogy a vadaskert működtetése során megtérül. A szerződés megszűnésekor a beruházás elszámolása nem történt meg, azt az alperesek sajátjukként hasznosítják. **G. T.** szakértő véleményében sem a kerítés, sem a magaslesek áttelepítését nem javasolta, mert az az állag sérelme nélkül nem oldható meg, illetve rendkívül gazdaságtalan lenne. A kerítés áttelepítésének jogszabályi akadálya is van, mert az eltávolításával a vadaskertben tartott vad szabadon bocsátása valósulna meg.

Az alperesek fellebbezési kérelme az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére, az elsőfokú bíróság a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítására irányult az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése miatt. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság határozata nem bírálható felül, elmulasztotta indokolási kötelezettségét, az ítéletéből nem állapítható meg az, hogy a döntését mire alapította. Eljárási szabálysértésként hivatkoztak az ítélet késedelmes írásba foglalására és kézbesítésére, a berekesztett és határozathirdetésre halasztott tárgyalás megnyitására is.

Megítélésük szerint az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása nem felel meg a Pp. 221. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek. Az elsőfokú bíróság terhére rótták, hogy nem foglalkozott védekezésükkel, nem indokolta bizonyítási indítványuk elutasítását. Nem állapított meg saját tényállást, indokolása a megelőző polgári és büntető perek anyagának ismertetésére korlátozódott. Hiányosnak tartották a jogi indokolást is. Az sem állapítható meg, hogy az összepszerűségre vonatkozóan döntését mire alapította. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás ellenében előadták, hogy a III. rendű alperes a felperes gazdasági társaságbeli üzletrészét értékesítette, tagsági jogviszonya megszűnt és létrehozta a II. rendű alperest azzal, hogy a kizárólagos tulajdonát képező földterületeken a II. rendű alperes vadaskerti vadtenyésztést valósítson meg. Ennek realizálásához vált szükségessé a gazdálkodási területek elhatárolása és a vadállomány biztosítása érdekében a vadállomány megosztása is. Álláspontjuk szerint bizonyították a perben, hogy a

kiskertben szervezett vadászból befolyó bevételt a felperes részére fizették ki, míg a nagykertben a vadgazdálkodási tevékenységet a II. rendű alperes folytatta. Jogvitájuk 2003. január 25-én kezdődött. Érveik szerint a III. rendű alperestől nem volt elvárható, hogy a kizárólagos tulajdonát képező ingatlanait a felperesi gazdasági társaságban fennálló tagsági jogviszonyának megszűnése ellenére is a felperes használatába hagyja. Állították, hogy a muflon-állomány az I. rendű alperes tulajdona. Nem tartották alkalmasnak a perszakértői véleményeket arra, hogy azt a bíróság ítélezése alapjául elfogadja.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság alpereseket marasztaló rendelkezéseinek a helybenhagyására irányult. Álláspontja szerint az alperesek alaptalanul sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítás anyagává tette a korábbi polgári és büntető per anyagát, mert a keresetét az alperesek ott megállapított szerződésszegő és birtokháborító magatartására alapította. A tulajdonosi jogai sérültek azzal, hogy a közös tulajdonú vadkan és muflon-állományt az alperesek értékesítették. A fellebbezési érvek ellenében hangsúlyozta, hogy a vadállomány II. rendű alperes részére történt részbeni értékesítését nem követte a gazdálkodási terület elválasztása, az állományok elkülönítése, sem a felperes vadtenyésztési jogait biztosító szerződés módosítása. Ennek okán a vadaskerti vadtenyésztés folytatására az I. rendű alperessel 1996. szeptember 11-én kötött szerződés alapján kizárólagosan volt jogosult, a II. rendű alperessel kötött megállapodás szerint pedig az értékesített vaddisznót meghaladó vadállomány közös tulajdonukba került.

A fellebbezések nem alaposak.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból a kereset érdemi elbírálása szempontjából nem releváns megállapításként mellőzte a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 2.Bf.824/2007/3. sorszámú ítéletével befejezett büntetőeljárás adatainak a rögzítését. Az ítélet tábla a tényállást kiegészítette azzal, hogy a vadászatra jogosult I. rendű alperes 2000. december 16-án szerződést kötött a földtulajdonosokkal, köztük a III. rendű alperessel. A szerződésüket a felperes is aláírta. E szerződésben a földtulajdonosok hozzájárultak, hogy a **ny.-i ..27, ..29, ..31/1, ..39, valamint ..41** helyrajzi számú erdőterületeket a vadászatra jogosult I. rendű alperes vadvédelmi kerítéssel bekerítse, vadaskertet hozzon létre és abban intenzív vadnevelést (meghatározott módon vaddisznótartást) folytasson. Hozzájárultak, hogy az I. rendű alperes a felperessel kötött szerződés alapján végezze a vadaskert üzemeltetését, hasznosítását. Kinyilvánították, hogy a vadaskert teljes műszaki kivitelezésének, annak vaddal történő betelepítésének teljes költsége a felperest illeti és terheli. A szerződést 20 évre kötötték.

Az ítélet tábla az így módosított, ítélezése alapjául elfogadott tényállás alapján is egyetértett az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntésével és részben annak jogi indokaival is.

A Pp. 235. §-ának (1) bekezdése a fellebbezés tartalmi elemeként előírja annak megjelölését, hogy a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kéri a fellebbező fél. A bírói gyakorlat szerint e tartalmi követelménynek az a fellebbezési kérelem is megfelel, amely eljárási okból az ítélet hatályon kívül helyezésére irányul. Tekintettel arra, hogy e fellebbezési kérelem alaposága esetén kizárt az elsőfokú bíróság ítéletének

érdemi felülvizsgálata, az ítéletablának először az alperesek fellebbezési kérelméről kellett állást foglalnia.

Az ítéletábla az alperesek fellebbezési érveinek értékelésével a Pp. 252. §-ának (2) és (3) bekezdése alkalmazására nem látott lehetőséget.

Az elsőfokú eljárásban nem történt olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely a tárgyalás megismétlését, illetőleg kiegészítését, ennek érdekében a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását igényelte volna.

Az ítéletábla pótolta az elsőfokú bíróság ítéletének hiányosságát, rögzítette az ítéletében az alperesek ellenkérelmének az érveit.

A berekesztett tárgyalás a határozat kihirdetése előtti megnyitásának lehetőségét az elsőfokú bíróság számára a Pp. 145. §-ának (3) bekezdése biztosította. A PK 206. számú állásfoglalás a) pontja szerint a bíróság a Pp. 3. §-a szerint a felperest figyelmeztetni köteles arra, hogy a kereseti kérelmét a tárgyalás folyamán és a tárgyalás eredményének megfelelően megváltoztathatja. Ha a figyelmeztetés elmarad és ez a per helyes elbírálását akadályozta, a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése értelmében hatályon kívül helyezésre alapot adó ok áll fenn. Az elsőfokú bíróság ennek megfelelően járt el akkor, amikor arra hívta fel a feleket, hogy perbeli igényeiket a perköltségre is kiterjedően pontosan jelöljék meg.

Az ítélet írásba foglalása és kézbesítése valóban a Pp. 219. §-ának (2) bekezdésébe ütköző módon, késedelmesen történt. Ez azonban, mint ahogy arra az alperesek is helyesen hivatkoztak, nem minősül az első fokú eljárás megismétlését eredményező lényeges eljárási szabálysértésnek (BH.2004.372.).

Az indokolási kötelezettség elmulasztása miatt az első fokú határozat hatályon kívül helyezésére a Pp. 252. § (2) bekezdés alapján csak akkor kerülhet sor, ha az első fokú határozatból és az eljárás adataiból nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság döntését mire alapította, s ezért az érdemi határozat nem bírálható felül [Legfelsőbb Bíróság PK 206. állásfoglalás b) pont]. A fellebbezési érvek ellenében mutat rá arra az ítéletábla, hogy a marasztalás összegszerűsége az eljárás adataiból megállapítható, az szakértői véleményen alapul, eszerint 10 275 236 forint a vaddisznó, míg 2 100 000 forint a 4 200 000 forint értékű muflon-állomány felperest illető fele értéke.

Nem osztotta az ítéletábla az alperesek a tényállás hiányára vonatkozó fellebbezési érveit sem. A kereset érdemi elbírálása szempontjából az alperesek birtokháborítása és az I. rendű alperes szolgáltatási szerződést felmondó nyilatkozatának érvénytelensége tárgyában hozott jogerős bírói ítéletek mellett a felek által kötött szerződéseknek van kizárólagos relevanciája. Az elsőfokú bíróság ítéletében a releváns tényeket ennek megfelelően rögzítette, azt az ítéletábla a per adatai alapján kiegészítette.

A felperes szerződéses kapcsolatban az I. rendű alperessel volt, és az I. rendű alperesnek az általa vadászaton hasznosított vadak értékét a felperesnek kellett megfizetnie. A vadállomány közös tulajdonlására vonatkozó megállapodás miatt az annak hasznosításából származó bevétellel a felperes tartozott elszámolni a II. rendű alperes felé. A felperes erre tekintettel érvényesített tulajdoni hányadához igazodó követelést a perben. Az I. rendű alperes felelőssége a felperessel kötött szolgáltatási szerződés szerinti elszámolásért, míg a

II. rendű alperes helytállási kötelezettsége a közös tulajdonú vadállomány hasznosításából befolyt bevétel általa történő felkezelése miatt áll fenn.

Az alperesi fellebbezési érvek ellenében mutat arra is rá az ítélet, hogy a Mátészalkai Városi Bíróság jogerős ítélete szerint a **ny.-i ..27-..41** helyrajzi szám alatti ingatlanok által határolt vadaskert használata a felperest illette. A Pp. 229. §-ának (1) bekezdése alapján az ítélethez anyagi jogerő-hatás fűződik, ahhoz a perben ítélt dologként mind a bíróság, mind a felek kötve vannak (res iudicata). Eszerint, figyelemmel a földtulajdonosokkal az I. rendű alperes által 2000. december 16-án kötött megállapodásra, és a felperes I. rendű alperessel kötött szolgáltatási szerződésre is, 1996. szeptember 9-től 2006. szeptember 9-ig a vadaskert egész területén felperes volt jogosult a vadnevelési tevékenység végzésére, a vadaskert üzemeltetésére. A szolgáltatási szerződés 8. pontja értelmében az I. rendű alperes a vadászat napján az elejteni kívánt vadon szerezhethetett csak tulajdonjogot annak felperestől történő megvásárlásával. A felperes és az I. rendű alperes, illetve a földtulajdonosok és az I. rendű alperes megállapodását nem érinti az a körülmény, hogy a III. rendű alperes tagsági viszonya a felperes társaságban üzletrésze értékesítésével megszűnt. A II. rendű alperes létrehozása sem érintette a felperes vadaskerti területen fennálló vadtartási és az I. rendű alperes részére a vadak vadászati célú értékesítésére vonatkozó jogát. Kizárólag a felperes és a II. rendű alperes belső jogviszonyára tartozó kérdés, hogy a felperes vadaskertben lévő vadállományát részben a II. rendű alperesnek értékesítette.

Az alperesek jogerősen megállapított birtokháborító magatartásával okozati összefüggésben a felperest nem vitásan kár érte, annak összegszerűsége a közös tulajdonban maradt vaddisznó és muflon-állományt egyaránt érintő tulajdonosi jogai gyakorlásától elzárása miatt az állomány II. rendű alperes által I. rendű alperes részére történő értékesítésével valósult meg. Ennek során a II. rendű alperes megsértette a Ptk. 140. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat, amikor a birtoklásra és használatra vonatkozó jogait a felperes, mint tulajdonostárs jogainak és törvényes érdekeinek sérelmével gyakorolta. Megsértette a Ptk. 141. §-ában foglaltakat is, figyelmen kívül hagyta, hogy a dolog hasznai őt, mint tulajdonostársat csak tulajdoni hányada arányában illeti meg. Az ő kárfelelőssége a felperessel szemben a közös tulajdonú vadállomány hasznai erejéig áll fenn. Az I. rendű alperes azzal, hogy a felperes kizárásával az általa a vadászati jog jogosultjaként hasznosított vadak ellenértékét a II. rendű alperesnek fizette ki, megsértette a felperessel 1996. szeptember 11-én kötött szerződést, helytállási kötelezettsége, kárfelelőssége e szerződés 8. pontjában kikötött rendelkezések megsértéséből következik. Az I. rendű alperest a számadásra a felperessel szemben jogerős bírói ítélet is kötelezte 2003. január 25-től. E kötelezettség teljesítése hiányában a felperes mind az I., mind a II. rendű alperessel szemben igényét a jelen perben kárigényként érvényesíthette. A III. rendű alperes helytállási kötelezettsége birtokháborító magatartásán alapul, amely közrehatott abban, hogy a felperes szerződéses és a vadaskertben maradt vadállománya tekintetében tulajdonosi jogait gyakorolni nem tudta.

Az ítélet, az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy az alperesek által okozott kár mértéke a perben kizárólag könyvszakértő és vadgazdálkodási szakértői bizonyítás útján volt megállapítható. Az ítélet, az alperesek fellebbezési érvei ellenében rámutat arra is, hogy a felperesnek a muflon-állomány tekintetében tulajdonjogát igazolnia nem

kellett. Az I. rendű alperessel kötött szolgáltatási szerződése és a földtulajdonosokkal kötött megállapodás alapján a vadaskertet a saját költségén létesítette és betelepítette, a muflon-állományi létét és felperes általi tulajdonlását pedig a II. rendű alperessel kötött szerződés igazolja. A birtokháborító és szerződésszegő alpereseket terhelő helytállási kötelezettség mértéke a 2003. január 25-ét követő, a szolgáltatási szerződés megszűnéséig terjedő időszakra a vadállományra és annak hasznosítására vonatkozó adatok alperesek általi perbeli szolgáltatásával lett volna megállapítható. Ennek a perben az elsőfokú bíróság többszöri felhívása, illetve vállalásuk ellenére az alperesek csak részben tettek eleget. A vadászati hatósági nyilvántartás és az I. rendű alperes könyvviteli adatainak összevetésével a perben kirendelt szakértők a kompetenciájukba tartozó, az ítéletábra által is helyesnek ítélt szakértői módszerek alkalmazásával, megalapozott szakértői véleményt adtak. Annak cáfolatára további alperesi iratok hiányában másik szakértő véleménye vagy az alperesek által peren kívül felkért, és sem a könyvszakértés, sem a vadgazdálkodás területén szakértői kompetenciával nem rendelkező igazságügyi szakértő véleménye nem alkalmas. Az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvény 2. §-ának (1) bekezdés szerint igazságügyi szakértői tevékenységet csak az erre feljogosított természetes személy tehet igazságügyi szakértőként. A feljogosítás terjedelmét a szakértői névjegyzékben és a szakértői igazolványban feltüntetett szakterület jelöli ki.

A Pp. 221. §-ának (1) bekezdése szerinti kötelezettségnek az elsőfokú bíróság valóban nem tett eleget akkor, amikor az ítéletében nem adta indokát az alperesek másik szakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványa mellőzésének. Erre vonatkozó döntését azonban az alperesekkel a 2011. június 29-i tárgyaláson jegyzőkönyvben rögzített módon közölte, míg ítéletében részletes indokát adta annak, hogy a perben lefolytatott szakértői bizonyítást ítélezése alapjául elfogadta. A tárgyalás 2011. szeptember 26-án történt berekesztését megelőzően az elsőfokú bíróság az I. rendű alperes felmondásának jogellenessége és az alperesek birtokháborító magatartásának jogerős megállapítására tekintettel tájékoztatta az alpereseket arról, hogy mivel nem tették lehetővé a szerződéses időszakra vonatkozó gazdálkodásuk szakértők általi megvizsgálását, így védekezésük csak egyéb bizonyítással történhet. Az alperesek ekkor a tevékenységgel összefüggő elszámolás helyességének a megdöntésére kérték másik szakértő kirendelését, egyéb bizonyítási indítványuk nem volt.

Tekintettel arra, hogy az ítéletábra a szakértői bizonyítás továbbfejlesztésére vonatkozó alperesi bizonyítási indítványt maga is szükségtelennek tartotta, ezért az elsőfokú bíróság indokait a következők szerint pótolta. Egységes és következetes a bírói gyakorlat abban a kérdésben, hogy valamelyik fél elégedetlensége a perben kirendelt szakértő véleményével önmagában nem alapozza meg a másik szakértő kirendelését. Az elsőfokú bíróság a szakértői bizonyításra vonatkozó és az eljárására irányadó Pp. 182. §-ának (1) bekezdése alapján intézkedett a szakértők írásbeli véleményének kiegészítése, illetve részletesebb kifejtése végett személyes megjelenésre kötelezésükkel szóbeli meghallgatásuk iránt. A többször kiegészített könyvszakértői és vadgazdálkodási szakértői vélemény a Pp. 182. §-ának (3) bekezdésében megfogalmazott hiányosságokban nem szenved, ezért az alperesek indítványa alapján más szakértő kirendelésére sem jogszabályi lehetőség, sem szükség nem volt. Az elsőfokú eljárás során az elsőfokú bíróság betartotta a szakértőkre, illetve a szakértői bizonyításra vonatkozó Pp. 177-182. §-okban foglalt rendelkezéseket, másik

szakértő kirendelésének sem a Pp. 177. §-ának (6) bekezdése, sem a Pp. 182. §-ának (3) bekezdése alapján nem volt helye.

Az elsőfokú eljárásban a tényállás nem maradt feltáratlan, a megállapított tényállás nem iratellenes, és nem okszerűtlen, az elsőfokú bíróság ítélete megalapozott. Ezért az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése a Pp. 252. §-ának (3) bekezdése alapján sem történhetett az elsőfokú ítélet megalapozatlansága miatt a bizonyítási eljárás megismétlésének vagy kiegészítésének szükségessége hiányában.

Az alperesek eredménytelen fellebbezése miatt az ítélőtábla a Pp. 253. §-ának (1) bekezdése alapján az ügy érdemében döntött, ennek során a felperes fellebbezési érveinek értékelésével az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján történő részbeni megváltoztatására sem látott lehetőséget a következő indokok alapján.

A Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján a kártérítő felelősség csak akkor állapítható meg, ha a kártérítési igényt támasztó felperes bizonyítja bekövetkezett kára mellett az alperesek ezzel okozati összefüggésben álló jogellenes magatartását. Nem vitásan a vadaskert működtetésétől az alperesek birtokháborító magatartásukkal megfosztották, azonban az ezzel okozott kárát, amelyet a felperes jelölt meg a hasznosított vadak értékében, megfizetni tartoznak. Az általa létesített vadgazdálkodási berendezésekre az alperesek kárfelelőssége nem terjed ki. A felperes a vadaskert létesítését, műszaki kivitelezését saját költségére és saját felelősségére volt köteles elvégezni. E kötelezettséget a felperes annak tudatában vállalta, hogy a szerződés a határozott időtartam lejártával megszűnik. A szerződés lejártára tekintettel nincs olyan alperesi jogellenes magatartás, amely a berendezések maradványértékének kárként történő megtérítési kötelezettségét megalapozná.

Mindezek alapján az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét - a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül elbírálva, az indokolás kiegészítésével - a Pp. 253. §-ának (2) bekezdés alapján helybenhagyta. A Pp. 253. §-ának (3) bekezdése második mondata alapján hivatalból határozott a le nem rótt elsőfokú illeték, valamint az állam által előlegezett szakértői díj megfizetésének módjáról. Az egyetemlegesen marasztalt, a Pp. 51. §-ának a) pontja és a Pp. 82. §-ának (1) bekezdése alá eső közös károkozó alperesek felelőssége egyetemleges az Itv. 38. §-ának (2) bekezdése alapján az eljárási illetékért és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján az állam által előlegezett szakértői költségekért is. A költségmentes III. rendű alperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése szerint e címen nem kötelezhető.

A felperes által eredménytelenül fellebbezett érték 4 048 800 forint, a meg nem fizetett fellebbezési illeték 323 904 forint. Az alperesek által fellebbezett érték 12 375 236 forint, a meg nem fizetett fellebbezési illeték 990 019 forint. Az eredménytelenül fellebbező felek a meg nem fizetett fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM számú rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és 15. §-ának (1) bekezdése szerint viselik. A személyes költségmentes III. rendű alperes fellebbezési illetékben marasztalását az ítélőtábla a 13. § (1) bekezdése és 14. §-a szerint mellőzte.

A másodfokú eljárásban nagyobb részt pervesztes alperesek tiszta pervesztességük 8 336 436 forint összege után a Pp. 78. §-ának (1) és a 82. §-ának (1) bekezdése szerint egyetemlegesen viselik a felperes jogi képviselőjével felmerült és az ítéltábla által a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése, valamint a 4/A. §-ának (1) bekezdése szerint meghatározott mértékű fellebbezési költségét.

D e b r e c e n, 2012. június 11.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Kocsis Ottília s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -